

Perusturvalautakunta	§ 4	23.01.2020
Kaupunginhallitus	§ 32	03.02.2020
Kaupunginvaltuusto	§ 3	11.02.2020

Lausunto sote-erillisselvityksestä Uudellemaalle, pääkaupunkiseudulle tai Helsingille - loppuraportti

521/11.110/2019

PERUS 23.01.2020 § 4

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää kuntia antamaan lausunnon Uudenmaan, pääkaupunkiseudun tai Helsingin sote-erillisselvityksen loppuraportista. Lausunto (liite) on laadittu yhdessä Raaseporin ja Inkoon kanssa.

Ehdotus	Perusturvalautakunta ehdottaa kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että Hanko antaa liitteenä olevan lausunnon vastauksena ministeriön pyyntöön.
Päätös	Perusturvalautakunta päätti ehdottaa kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että Hanko antaa liitteenä olevan lausunnon vastauksena ministeriön pyyntöön siten, että lausunnon kohdassa 1. huomioidaan kielikysymys, ikärakenne ja Hangon maantieteellinen sijainti sekä että kohdassa 6. huomioidaan myös sosiaalipalvelut.
Lisätiedot	Perusturvajohtaja Elisabeth Kajander, 040 028 0012
KH 03.02.2020 § 32 */*	Liitteet - sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö 13.1.2020 - loppuraportti
Ehdotus	Kaupunginhallitus päättää ehdottaa kaupunginvaltuustolle , että kaupunki antaa liitteenä olevan lausunnon vastauksena ministeriön pyyntöön siten, että lausunnon kohdassa 1. huomioidaan kielikysymys, ikärakenne ja Hangon maantieteellinen sijainti sekä että kohdassa 6. huomioidaan myös sosiaalipalvelut.
Asian käsittely	Perusturvajohtaja Elisabeth Kajander informoi kaupunginhallitusta tarkemmin asiasta.
Päätös	Ehdotus hyväksyttiin.
Lisätiedot	Perusturvajohtaja Elisabeth Kajander, 040 028 0012
KVO § 3 */*	Liitteet - sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö 13.1.2020 - loppuraportti
Kaupunginhallitus	ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että kaupunki antaa liitteenä olevan lausunnon vastauksena ministeriön pyyntöön siten, että lausunnon kohdassa 1.

Perusturvalautakunta	§ 4	23.01.2020
Kaupunginhallitus	§ 32	03.02.2020
Kaupunginvaltuusto	§ 3	11.02.2020

huomioidaan kielikysymys, ikärakenne ja Hangon maantieteellinen sijainti sekä että kohdassa 6. huomioidaan myös sosiaalipalvelut.

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti yksimielisesti antaa liitteenä olevan lausunnon vastauksena ministeriön pyyntöön siten, että lausunnon kohdassa 1. huomioidaan kielikysymys, ikärakenne ja Hangon maantieteellinen sijainti sekä että kohdassa 6. huomioidaan myös sosiaalipalvelut.

Liite §:ään 3

Lisätiedot

Perusturvajohtaja Elisabeth Kajander, 040 028 0012

Otteen oikeaksi todistaa

Hanko 18.2.2020

Rita Rehn
kanslianhoitaja
rita.rehn@hanko.fi
040 135 9214

Lausuntopyyntö: Uusimaa-PKS-Helsinki sote-erilliselvityksen loppuraportti

Johdanto

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukaan alueelliset erityispiirteet otetaan huomioon mahdollisuuksien mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa ja palveluiden järjestämisessä. Hallitus selvittää Uudenmaan, pääkaupunkiseudun tai Helsingin alueen erilliselvityksen yhteistyössä alueen kaupunkien ja kuntien kanssa vuoden 2019 loppuun mennessä.

Uudenmaan, pääkaupunkiseudun tai Helsingin sote-erilliselvityksen selvitys toteutettiin syksyllä 2019. Selvityksessä tarkasteltiin mahdollisen erilliselvityksen perusteluja, reunaehdot ja toteutuksen vaihtoehtoja. Tarkasteltavia malleja olivat Uudenmaan kuntien esittämä neljän vapaaehtoisen kuntayhtymän ja Helsingin kaupungin muodostama vaihtoehto, lakisääteiset kuntayhtymät, Uudenmaan jako useampaan itsehallinnolliseen alueeseen sekä Uusimaa yhtenä maakuntana, jonka alla toimisi useampi sote-tuotantoalue aluelautakuntamallin mukaisesti.

Vaihtoehtoista perustuslain kannalta ongelmallisiksi todettiin kuntayhtymiin pohjautuvat vaihtoehdot. Uusimaa yhtenä maakuntana puolestaan olisi muun maan perusratkaisun mukainen, mutta sen hallittu toimeenpano olisi poikkeuksellisen haastavaa alueen erityispiirteiden takia.

Myös useamman itsehallinnollisen alueen ratkaisu vastaisi pitkälti valtakunnallista mallia, mutta lisäkysymyksiä ovat Helsingin kaupunki sote-järjestäjänä sekä HUSin asema nykyisen sairaanhoitopiirin tehtävien jakautuessa useamman itsenäisen sote-järjestäjän vastuulle. Tässä mallissa erikoissairaanhoidon järjestämisvastuu olisi ensisijaisesti ja yleisesti itsehallinnollisilla alueilla ja toissijaisesti ja lailla säädetysti HUSilla. HUS solmisi järjestämissopimuksen itsehallinnollisten alueiden kanssa koskien järjestämisvastuuta niiltä osin kuin siitä ei ole nimenomaisesti säädetty. Järjestämissopimuksen alasta ja kriteereistä säädetäisiin erikseen, ja valtioneuvostolla olisi oikeus määrittää sopimus, mikäli sairaanhoitopiiri ja itsehallinnolliset alueet eivät pääsisi sopimukseen tai se ei täyttäisi säädettyjä kriteereitä.

Uusimaa-PKS-Helsinki sote-erilliselvityksen ohjausryhmä esittää yhteisen jatkovalmistelun pohjaksi itsehallinnollisiin alueisiin ja koko Uudenmaan maakunnan kattavaan HUSiin pohjautuvaa mallia.

Vastausohjeet vastaanottajille

Ensisijaisesti lausunnot pyydetään lähettämään Lausuntopalvelu.fi - järjestelmän kautta (lausuntopyynnön diaarinumero VN/8868/2019). Vaihtoehtoisesti lausunnon voi toimittaa myös ministeriön kirjaamon kautta (kirjaamo@stm.fi) viite: STM085:00/2019, VN/8868/2019

Lausuntopyyntö on jaettu jakelun mukaisesti, mutta kaikki halukkaat tahot voivat antaa lausuntonsa asiassa.

Aikataulu

Pyydämme vastaamaan lausuntokyselyyn 26.2.2020 mennessä.

Valmistelijat

Lisätietoja asiasta antaa strategijahtaja Liisa-Maria Voipio-Pulkki (02951 63382), hallitusneuvos Auli Valli-Lintu (02 95163463) ja suunnittelija Jan Ihatsu (02951 63583). STM sähköpostiosoitteet ovat muotoa etunimi.sukunimi@stm.fi.

Linkit

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-4130-4> - Uusimaa-PKS-Helsinki sote-erillisselvityksen loppuraportti : Uusimaa-PKS-Helsinki sote-erillisselvityksen ohjausryhmä 2019

<https://stm.fi/hanke?tunnus=STM085:00/2019> - Erillisselvityksen taustamateriaali Hankeikkunassa.

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-4134-2> - Utredning om en särlösning för Nyland, huvudstadsregionen eller Helsingfors – slutrapport : Styrgruppen för särutredningen om social- och hälsovården i Nyland, huvudstadsregionen och Helsingfors 2019

Jakelu:

Askola
Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry
Espoo
Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden keskuslaitos, Eksote
Eteva
Folkhälsan
Hanko
Helsinki
HUS
Hyvinkää
Inkoo
JHL
JUKO Ry
Jyty
Järvenpää

Karkkila
Kauniainen
Kerava
Kirkkonummi
Kuntaliitto
Kymenlaakson sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymä, Kymsote
Lapinjärvi
Lohja
Loviisa
Myrskylä
Mäntsälä
Nurmijärvi
Oikeusministeriö
Pirkanmaan sairaanhoitopiiri
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri
Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri
Pornainen
Porvoo
Pukkila
Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymä
Raasepori
Sipoo
Sisäministeriö
Siuntio
SOSTE
SPAL
SuPer
Tehy
THL
Tuusula
Valtiovarainministeriö
Vammaisfoorumi
Vantaa
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri
Vihti

Johdanto

Uudenmaan, pääkaupunkiseudun tai Helsingin mahdollisen sote-erillisratkaisun selvityksen loppuraportissa esitetään, että jatkovalmistelu pohjautuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämiseen neljän itsehallinnollisen alueen ja Helsingin kaupungin toimesta. Myös erikoissairaanhoidon järjestämisvastuu olisi ensisijaisesti alueilla. HUSin toissijaisesta järjestämisvastuusta säädettäisiin lailla.

Jokaisen vaihtoehdon yhteydessä on tilaa sanalliselle vastaukselle.

Lausunnonantajan lausunto

1. Ottaako raportissa esitetty malli riittävässä määrin huomioon alueen erityispiirteet sosiaali- ja terveydenhuollossa?

- kyllä
- X kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Tässä tulee huomioida kielikysymys, ikärakenne ja Hangon maantieteellinen sijainti.

2. Ottaako raportissa esitetty malli riittävässä määrin huomioon alueen erityispiirteet pelastustoimessa?

- kyllä
- X kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

3. Mahdollistaako esitetty erillisratkaisumalli pääsyn tarpeenmukaisten ja riittävien sote-palvelujen piiriin paremmin kuin yhden alueellisen järjestäjän malli?

- X kyllä
- kyllä pääosin

- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

4. Mahdollistaako erilliskeskitys yhteen sovitettujen asiakaskohtaisten perustason sote-palvelukokonaisuuksien toteutumisen alueella paremmin kuin yhden alueellisen järjestäjän malli?

kyllä

- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

5. Mahdollistaako erilliskeskitys erikoistason palvelujen toteutumisen alueella paremmin kuin yhden alueellisen järjestäjän malli?

kyllä

kyllä pääosin

- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

6. Mahdollistaako erilliskeskitys perus- ja erikoistason sosiaali- ja terveyspalvelujen toiminnallisen integraation alueella?

kyllä

kyllä pääosin

- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Tässä tulee huomioida myös sosiaalipalvelut.

7. Esityksen mukaisesti erikoissairaanhoidon järjestämisvastuu olisi yleisesti ja ensisijaisesti itsehallinnollisilla alueilla, HUSin järjestämisvastuu lakiin perustuvaa ja järjestämissopimuksella sovittavaa vastuuta. Onko raportissa kuvattu ratkaisu mielestänne sote-palvelujen järjestämisen

näkökulmasta sekä hallinnollisesti ja HUSin omistajaohjauksen näkökulmasta toteuttamiskelpoinen ja turvaako se sote-palvelujen järjestämisen alueella?

- kyllä
- X kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

8. Turvaako erilliskorjaus sote-palvelujen järjestämiselle riittävän kantokykyiset alueet?

- X kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

9. Turvaako erilliskorjaus asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumisen?

- kyllä
- X kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

10. Toteutuuko demokratia erilliskorjauksessa perustuslain edellyttämällä tavalla? (ks raportin luku 3) Jos ei, niin miten esityksen asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia voitaisiin vahvistaa?

Tämä mahdollistetaan paremmin kuin, jos olisi yksi ainoa maakunta. On tärkeää, että kaikki kunnat ovat edustettuina luottamuselimissä tasaisesti ja myös siten, että kielelliset näkökulmat otetaan huomioon.

11. Toteutuuko palvelujen yhdenvertaisuus esitetystä mallista paremmin kuin yhden järjestäjän mallissa?

- X kyllä

- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

12. Mahdollistaako erillISRatkaisu kielellisten oikeuksien toteutumisen alueella paremmin kuin yhden järjestäjän mallissa?

- kyllä
- X kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

13. Millä toimenpiteillä ja missä palveluissa kielellisiä oikeuksia voitaisiin vahvistaa?

Tehtyjen selvitysten perusteella ruotsinkielisten palvelujen onnistunut toteuttaminen vaatii erityisratkaisuja riippumatta palvelujen järjestämis- ja tuottamismallista. Myös eri alueiden kielelliset erityispiirteet voidaan parhaiten huomioida useamman itsehallintoalueen mallissa. Lisäksi koko Uudenmaan alueella olisi tarkoituksenmukaista olla taho, joka koordinoi, valvoo ja arvioi ruotsinkielisiä palveluja.

Tämä koskee kaikkia palvelun ja hoivan muotoja.

14. Millaisia vaikutuksia arvioitte erillISRatkaisulla olevan osana hallituksen linjaamaa valtakunnallista kokonaisratkaisua?

Mahdollisuus saavuttaa optimaalisin tulos palveluiden järjestämiseksi ja tuottamiseksi mahdollistetaan toiminnallisemmalla tavalla pienemmällä alueella.

15. Ehdotuksia itsehallinnollisten alueiden nimiksi?

16. Muut vapaamuotoiset huomiot loppuraportista

Toiminnallinen ja täydellinen sosiaali- ja terveydenhuollon perus- ja erityispalvelujen integrointi voidaan mahdollistaa, jos nämä ovat organisatoorisesti yhteen sovitettu.

Rahoitusmalli tulee nopeassa aikataulussa vahvistaa.

Vaikka tässä raportissa ainoastaan otetaan kantaa Uudenmaan erillisratkaisuun eikä sen enempää mennä siihen, mitä palvelua se koskee sosiaali- ja terveydenhuollossa, on erittäin tärkeää, mikä siirtyy itseohjautuvalle alueelle ja mikä jää kuntaan. Tämä koskee erityisesti työllistymispalvelua, maahanmuuttopalvelua oppilashuoltoa (koulupsykologi, -kuraattori) ja näistä on käytävä keskustelua ja päätöksiä tehtävä.

Ehdotuksen B:n mukainen hallintomalli; itseohjattuvien alueiden malli.

Vaikka Hangon kaupunki katsoo, että Uudenmaan viiden alueen erillisratkaisu on hyvä ratkaisu, on mitä suurimmassa määrin tärkeää, että alue (C10) näkee yksittäisten kuntien erillispiirteet ja tarpeet. C10-alue on n. 1/3 koko Uudestamaasta laajasti levittäytyneenä alueena. Mm. joukkoliikenteen saatavuus vaihtelee suuresti C10-alueella. Myös kielelliset erillispiirteet on huomioitava. Jotta erilaiset erillispiirteet huomioitaisiin, on tärkeää, että Länsi-Uudenmaan sairaanhoitopiiri Hangon, Raaseporin, Inkoon kunnilla voi toimia keskeisesti hallinnollisena ja organisatorisena alueena ja kehittyneenä SOTE-keskuksena.

Perustuslakivaliokunnan lausuntojen mukaan aikaisemmista uudistuksista (PeVL 67/2014 ja PeVL 75/2014 rd) ei uudistus saa johtaa siihen, että erot kuntien verokannoissa lisääntyvät huomattavasti nykytilanteesta. Jotta asukkaita kohdeltaisiin tasavertaisesti, ei myöskään valtionverotus saa vaihdella, riippuen siitä missä asukas asuu. Valtionosuuksien kriteereitä on tarkasteltava, jotta myös mahdollisen SOTE-uudistuksen jälkeen taataan kunnallinen tasa-arvo jäljelle jääville tehtäville.

Voipio-Pulkki Liisa-Maria
Sosiaali- ja terveysministeriö

Hytönen Heta
Sosiaali- ja terveysministeriö